

Høringssvar på udkast til Plantedækkebekendtgørelsen 2026/2027 og ændringsbekendtgørelse 2025/2026

(link: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/71309>)

Bæredygtigt Landbrug takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2026/2027 samt ændringsbekendtgørelse for planperioden 2025/2026.

Bæredygtigt Landbrug bemærker indledningsvis, at høringen vedrører regler med væsentlig praktisk og økonomisk betydning for landbrugerne. Bekendtgørelsen regulerer bl.a. pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder, alternativer til efterafgrøder og dyrkningsrelaterede tiltag. Høringen skal samtidig ses i sammenhæng med overgangen til den nye udledningsbaserede markregulering, UMR.

Opsparede efterafgrøder må ikke miste værdi ved overgangen til UMR

Bæredygtigt Landbrug finder det stærkt kritisabelt, at de nuværende regler om automatisk overførsel af overskud af efterafgrøder ikke videreføres ved overgangen til UMR.

Efter de gældende regler kan en virksomhed automatisk få overført et overskud af efterafgrøder fra én planperiode til brug for opfyldelse af efterafgrødekrav i en senere planperiode. Det fremgår af udkastets § 26.

Styrelsen skriver imidlertid i høringsbrevet, at de nuværende efterafgrødekrav og indberetningssystemet for gødningskvote og efterafgrøder, GKEA, ikke fortsætter i den nye udledningsbaserede markregulering. Ved implementeringen af UMR vil der alene blive overført og konverteret en meget lille andel af en virksomheds eventuelle opsparing af efterafgrøder til den nye udledningskvoteopsparing. Der overføres kun en effekt svarende til op til 0,5 procent af statusbelastningen, og de nærmere regler udskydes til en senere høring af UMR-bekendtgørelserne.

Det er efter Bæredygtigt Landbrugs opfattelse meget utilfredsstillende.

Opsparede efterafgrøder er ikke en administrativ teknikalitet. De repræsenterer en konkret reguleringsmæssig værdi, som landmændene har optjent under gældende regler. Det har kostet penge, udsæd og etablering, at etablere flere efterafgrøder end kravet. Mange landmænd har netop opsparet efterafgrøder for at kunne håndtere kommende år, hvor f.eks. vejrlig, høsttidspunkt, sædskifte eller driftsmæssige forhold gør det vanskeligt at etablere efterafgrøder rettidigt.

Når staten ændrer reguleringssystemet, bør landmændene ikke miste værdien af en indsats, de allerede har gennemført i tillid til gældende regler.

Bæredygtigt Landbrug finder det ikke dokumenteret, hvorfor loftet for konvertering af opsparede efterafgrøder fastsættes til netop 0,5 pct. af bedriftens statusbelastning. Det fremgår af beslutningspapiret, at grænsen svarer til det generelle overførselsloft for udledningskvoteopsparing i NRM, og at loftet er begrundet i hensynet til miljødirektiverne. Der foreligger imidlertid ikke i høringsmaterialet en konkret faglig eller økonomisk redegørelse for, hvorfor dette loft også er en rimelig og proportional værdiansættelse af efterafgrøder, som landmænd allerede har opsparet under gældende regler.

Bæredygtigt Landbrug skal derfor anmode om, at ministeriet redegør for:

- hvorfor loftet er fastsat til netop 0,5 procent af statusbelastningen,
- hvor mange hektar opsparede efterafgrøder der forventes ikke at kunne overføres ved overgangen til UMR,
- og hvordan det sikres, at landmænd ikke stilles urimeligt ringere, fordi de har etableret flere efterafgrøder end kravet under det nuværende system.

Bæredygtigt Landbrug skal samtidig opfordre til, at alle lovligt opsparede efterafgrøder enten videreføres fuldt ud i UMR eller konverteres efter en gennemsigtig og dokumenteret model, der sikrer landmanden en reel og proportional værdi.

Overgangen mellem reguleringssystemer bør forenkles

Bæredygtigt Landbrug bemærker desuden, at landbruget mødes af et antal reguleringssystemer, der overlapper hinanden og ændres hyppigt. Det skaber betydelige administrative byrder og gør det vanskeligt for den enkelte landmand at planlægge langsigtet.

Planperioden 2026/2027 løber efter gødskningsloven fra 1. august 2026 til 31. juli 2027, mens høringsmaterialet samtidig lægger op til, at de nærmere regler for konvertering af opsparede efterafgrøder først kommer i forbindelse med UMR. Det betyder, at landmændene skal forholde sig til én bekendtgørelse nu, samtidig med at den reelle værdi af deres opsparede efterafgrøder først afklares senere.

Det er uhensigtsmæssigt.

Bæredygtigt Landbrug opfordrer derfor til, at overgangen til UMR tilrettelægges enklere og mere retssikkert. Landmændene bør have klarhed over deres retsstilling, før den nuværende ordning udfases. Det bør ikke være sådan, at værdien af opsparede efterafgrøder afhænger af en senere bekendtgørelse, som endnu ikke foreligger.

Bæredygtigt Landbrugs anbefaling

Bæredygtigt Landbrug anbefaler, at allerede opsparede efterafgrøder sikres reel værdi ved overgangen til UMR, enten gennem fuld videreførelse eller en klar og dokumenteret konverteringsmodel.

Overgangen til UMR må ikke blive en nulstilling af landmændenes allerede optjente reguleringsmæssige værdi.

På vegne af Bæredygtigt Landbrug og med venlig hilsen

Peter Weber Hvid

Faglig journalist